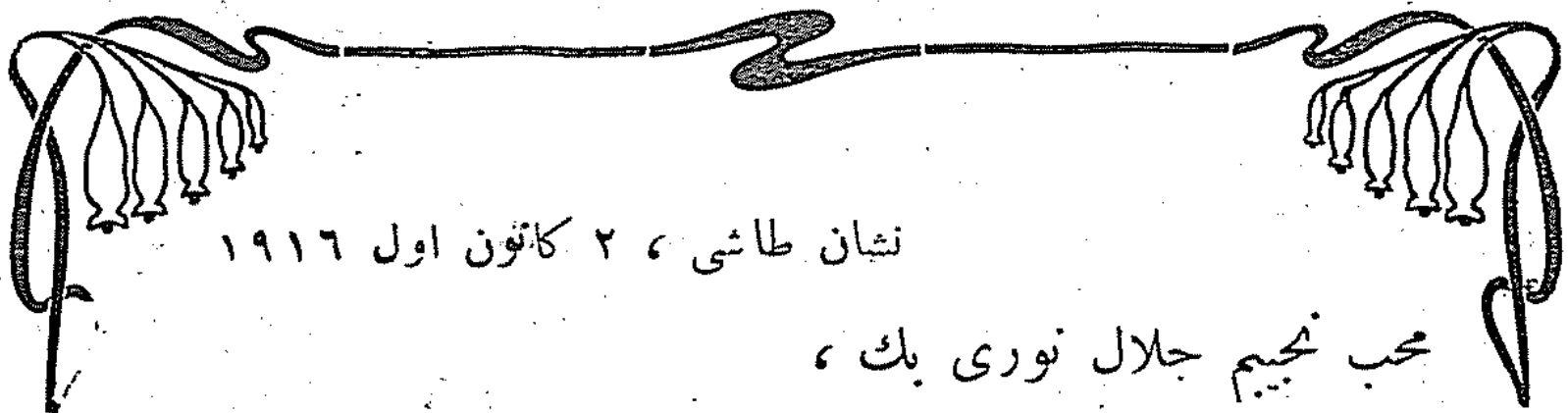

ادبیات عمومی و تجربی

هفته‌لق سیاسی ، ادبی و علمی غزته‌در

جلد : ۱

سنه : ۱ ۲۰ صفر ۱۳۳۵ جمعه ایرتسی ۳ کانون اول ۱۳۳۲ نومرو ۷

نشان طاشی ، ۲ کانون اول ۱۹۱۶

محب نجیم جلال نوری بك ،

« ادبیات عمومی و تجربی » نك ايلك نسخه‌سنى او قوركن ، بر صحیفه‌سنده کی اجوبه‌دن طولانی رنجیده ذوق اولدیغنی سزدن کتم ایتمشدم . دائماً استقباله و دائماً کماله معطوف اولسنى ایستدیگم انظار ذکا کزی ، شونك بونك انقاص ضلالی اوزرنده بر دقیقه ، بر ثانیه اولسون کزینیر کورمک بی متأثر و مشتکی ایدر .

فقط نسخ‌تالیه ؛ انفعالی تسکین‌ایله آرزولرمی تطمین ایتدی . احتوا ایتدیکی مباحث ، اصحاب اختصاص طرفندن مدققانه یازلمش ؛ حادثات جاریه‌بی کونی کونه تعقیب ایدر بر مجموعه‌یه بوقومک احتیاجی واردرد . او یله ظن ایدیور و کوریورم که « ادبیات عمومی و تجربی » او احتیاجک مطرد بر واسطه استیفا سی اوله‌حق . بوعاجزی معاونین قلمیه‌سندن زیاده ، قارئین متشکرها سی میاننده کورر سه جداً افتخار ایدرم .

هر مقاله کی اوچنجی نسخه‌ده کی (چیچک انجمن داشی) بندینی ده دقتله او قودم . اجداد منک مفاخر حسیه‌سی میاننده بحق لائق تعداد اولان شکوفه پرستلک حقنده تدقیقات دورادوره مستند معلومات ایله جواد رشدی بك تاریخمزه خدمت ایدیور . لاله‌حقنده کی تدقیقاتی نه قدر قیمتمدار ! . . . کاشکی (لاله) نك ادبیات ایله مناسبتی تدقیق و تعیین ایده‌جک بر صاحب همت دها اولسه ! . . . شوکت بحارینک ،

زان برق بی نمود جهان لاله‌زار شد
کلشن پراز کل است و بهار از میان گم‌است ! . . .

فروعه کورولن اختلافاتک اصوله واساساته هیچ برگونه خلل ایراث ایده میه جکی پک بدیهی دره .
برده ، برزمانلر ، محضا سیاست اقتضاسنجه ، ایلا دایدیلن بواختلاف ایکی ملتک آراسنه صغوقلق
دوشورمش ایسه ، احکامی بیه تغیره اوغراتان زمانک بوکون بوس بوتون تبدلاتمش اولدینی وزمان
دکشدکجه مقتضیاتنک ده دیکشه جکی نظر دقته آلمانا ایمیدر ؟

هر حالده عثمانیلر و ایرانلیلر شونی بیلیمیدرلر که بوندن بویه اولرک حیاتلری واستقباللری یکدیگریله
صمیمی یاشامه لرینه متوققدر . بناء علیه ، حیاتلری ادا مه ایتک وسائطنه بوتون وسائل ممکنه ایله
توسل ایلیدرلر .

بو مناسبتله شونی ده عثمانلی قردشلیمه خاطر لاتمغه لزوم کورورم که ایرانک بعض منور الافکار
ذواتنک آلیله ایرانلیلرک مزرحه قلوبنه سرپلش اولان عثمانیلره محبت تخمیلرینک نشوونمایه باشلادیغنی
حادثات اخیره دخی اثبات ایتشد . ذاتاً بوکون چهره حادثاته بالضروره چکمش اولان نقاب برکون
رفع ایدیله جک اولورسه ، اوزمان ایرانلیلرک بوکونکی خطرناک موقعده عثمانیلره قارشى قرداشلقده
وفدا کارلقده نه درجه لره قدر ایلری کیتمش اولدقلى آ کلاشیله جقدر . امیدایده رزکه عثمانلی عقلاسنک
آلیله الحاله هذه عثمانلی ملتک زمین قلبنه غرس اولونان ایرانلیلره محبت شجره سی دخی متقابلاً نعمایاب
اولور و بوا یکی ملت آراسنده اساس صمیمیتک برقات دها مستحکم اوله سنی تأمین ایدر و هرا یکی سنک ده
منافع مشترکه لرینی صیانت ومضرات مشترکه لرندن مجانبیت ایتمه لرینک اسبابی تسهیل ایلر . وبالا آخره ،
عنصر مستقل ایرانی ، ایرانیتیه وجعفریتیه ، اسلامک بر رکن معظم اساسیسی و ملت محتشمه عثمانیه نک
بربرادری وبرمتفق صمیمیسی اوله رق یاشایوب کیدر .

امضا

جی

ترکجه مزک

صواج صرفیه ، نحویه ، بیانییه و بریهیه سی

لسانزک صرف ونحویه هنوز مدون دیه مه یز . ترکلردن اول بعض مستشرقلر برطاقم تجارتده
بولونمشلردی . آنلردن صکره جودت پاشا مرحوم میدان بر صرف کتیردی . مشار الیه برده
« بلاغت عثمانیه » ایله منطقه عائد ترکجه « معیار سداد » عنوانلی بر اثرک مصنفیدر . جودت پاشادن
صکره احمد راسم بک ، شیخ وصفی افندی ، علی نظایم بک ، حسین جاهد بک ، احمد جواد
بک کبی غیرتوران صرف ونحوی تدوین ایچون همترلده بولونمشلردر . لکن ، فکر مزنی
واضحاً سویلیه لم . بوذوات کرامک تألیفاتی محضا چوجقلمه قواعد صرفیه ونحویه یی اوکرتک ایچون

یازدقارندن بر ماهیت عامیه لری یوقدر . حالبوکه لغت کی صرف کتابنکده تدوینی بر لسان ایچون وجابدنر . بر طاقم مسائل واردر که حالا بر صورت حلیه یه اقتران ایده مه مشدر : « در » برادامیدر ؟ یوقسه مهمل بر مصدرک تولید ایتدیکی بر صیغه میدر ؟ ایکی نفی بر تصدیق مقامنه قائم میدر ؟ الی آخره . ایسته [فیلولوژی] قواعدی مقتضاسنجه لسانمزعیق ایدلدیکندن در که بوکون ایکی وحتی دها زیاده صرف ونحوه ، ایکی ودها زیاده بیان و بدیعه مالکز . حالبوکه بو کی آلیاتک بردن زیاده سنه صاحب اولق بر ثروت دکل ، بر فقردر .

لسان کیتدکجه بر سادهلک پیدا ایدیور . مؤرخ سعدالدین افندی به پک ملایم کلن بعضی تعبیات و ترکیبات آرتق معاصرینجه قوللانیور . قاعده اطراحه تبعاً بر طاقم دساتیر صرفیه ونحویه دوکولیور ، دوشیور ؛ یکیلری آنلرک مقامنه قائم اولیور . عجبا بویکی قواعد کسب رسمیت ایتدیمی ، ایتدیمی ؟ بونلری بیلک بر آزمشکلدر . او یله غریب مسائل قارشیسنده قالیدیور که بر منقذ بر فقره یه یا کلشدر ، ویا طوغریدر ؛ دیمکده کوجلاک چکیور . - بوراده در - برنده اسکیدن - بونده در - دیمکده ایدی . ارمثیلر شمدی بو تعبیری قوللانمقده درلر . عبدالحق حامد پک دفعات ایله - بونده در - دیمشدر . عجبا بو تعبیرو طوغریمیدر ، دکلیدر ؟

قاعده تذکیر و تأنیث ک عربجه سی ده وار ، ترکیجه سی ده ، فارسی سی ده . « النظارة الداخلية » عربجه ، « نظارت داخله » فارسی ، « نظارت داخله » ترکیجه در . بر محرر بو اوچ طرزدن هر اوچنی ده استعمال ایتسه ، بز آکا بو دقیقه ده تعریض ایده مه یز .

هر عربی و فارسی قاعده صرفیه ونحویه مقتضاسنجه ترکیجه ده تصرفاتده بولنه بیلیرمی یز ؟ بوکا « اوت » و « خایر » دیانلرده وار . حاجی ابراهیم افندی مرحوم [اکتب مق] مصدرینی بیله قبول ایدرمش ! صرفسزلق لسانده بر آنارشی بی تولید ایتکده در . نته کیم لغاتمک تحت انضباطده بولند برلامسی ارباب قلمه واسع بر حریت بخش ایتشدر . بر ذات قاموس فیروز آبادی بی ، فرهنگ شعوری بی ، برایکی ساعت قارشیدیرسه و بر قاچ ترکیجه فاعل وادات علاوه ایدرک بر عباره اویدورسه بوکا ترکیجه دکلدیر حکمنی ویره میه جکمز کی چغتائیدن آلمش بر قاچ کله نک اعانتیله بر صحیفه یازسه آکا قارشیده اجنبی طورمه یز . بو حاله ، عصر حاضرده ، السنه مدنیهدن هیچ برنده تصادف ایدیله منر .

صرف ، نحوه ، بیان ، بدیع قواعدینک مظهر تدوین اولماسی ارباب قلممزی فصاحت خصوصنده لاقید بولندیور . بو وضعیت قارشیسنده ایسه مؤاخذ و منقذلرده وظیفه لری ایفا ایده میورلر .

بیان و بدیع عربجه دن اقتباس ایدلک اوزره ، وقتیه جودت پاشا طرفندن تجربه تدوین ایدلشدی . بو تجربه هیچ بر نتیجه ویرمدی . زمان ، سرعتله ذوقی دکیشدیردی . آره منری آنجق اوتوز سنه فاصل اولدینی حالده نامق کمال بزه پک اوزا قدر .

غریبدر که لغت مسائلی ایله توغل ایدن ذواته تک توك تصادف ایدلدیکی حالده صرف ونحوه اعتبار ایده نی کور میورز . ظن ایدیلیور که صرف ونحو منحصراً - تعلیمی - didactique علومدر . حالبوکه مبادینک فوقنده ، فیلولوژی معترضه سنه داخل اولق اوزره بیوک بر صرف ونحو علمی ، بر صرف ونحو تحلیلی ، برده مقایسه لی صرف ونحو واردر .

لسانمڭ تاريخى مجهولاتدندىر . فرانسه ده مثلاً بر [پى دوژولويل] فرانسى لساننك تاريخنه دائر جلدلرله اثر يازدينى حالده بى هنوز بويله بر شعبه معرفتك وجودندن بى خبرى .

اشكالده رونما اولان بو تشوش افكاره ده سرايت ايدىور . افكار ، جيد بر صورتده افاده اولونه بيلمليدركه آندن بر قائده تحصيل ايتسون .

لسانمڭ اولان نحواً بر آرز تدقيقه محتاجدر . نحو ، برديلك قادرو سيدر . بو چرچيوه سلامت تامه الله ياپيله بيلمليدركه آنك ايچنه كلماتى طولديره لم .

بو نقصان ، مع الاسف ، بوكون حس ايدلىور . وبوكا بناء دركه اسكيلر شويله طورسون يكيلردن اك بيوك استادلرك اثرلرى بيله بر تحليل صرفى ونحوى يه طايانه ميور .

ينه بو نقصانه بناء دركه بر عبارده بر كله يى ايكي ويا دهها زياده املا ايله يازديغىمڭ كى بتون محررانمڭ بردن زياده قاعده يه مراعاتكار اريوزر . لسانده كى بوتشوش بى انتظام كىز ايتمكده در .

ادبامڭ اك كثرى قواعدى بنمسه ميور . بو لاقيدلىق ، مسامحه كارلغى تروىچ ايدىور .

اكر بوكون بللى باشلى بر فرانسى ويا آلمان ادبى بزم دائماً ياپديغىمڭ خطالردن ياكى بر دانه سنى ارتكاب ايتسه ايرتسى صباح بتون مطبوعات ، بتون محافل ادبيه ، كافه قارئىن اعتراضاتى ، استهزا وقهقهه يى عيوقه چيقاريرلر .

بوندن تقريباً يوز كون اول [اقدام] ايله منتشر بر مقاله مده عثمانلى تاريخى يازمه دن اول عثمانلى تاريخنك بيبليوغرافياسنى تنظيمه سى ايتلىز فكرينى ايلرى يه سورمش ايدم . هر كه دائماً بسىطدن كيديلير . بزده محيط المعارفدن اول لغتك ، لغتدن اولده صرف ونحوك تدوين ايدلسى كر كدر .

صرف ونحو اعتباريله بزه نه لر لازم ؛ نه قدر كله يه محتاج ؛ تركيباتك نه قدرى فضله در ؟ بو خطوط عموميه يى چيزملىز كه آكا كوره نه قدر نه كى مالزمه لسانيه يه مفتقر اولديغىمڭ تظاهرايتسون . مملكت مزده بر تك اولسون [فيلولوغ] بيلمىورم . اى عربجه بيلنلرمن وار . فارسى شناسلر مزده يوق دكل . كذلك اروپا لسانلرندن هان عمومته واقف ارباب كالمزده موجوددر . بونكه برابر بتون بو لسانلر ايله مقايستده بولونوب تركجه مڭك زوائد ونواقصى تقويم ايدمڭك علما يتشمدى . جالبوكه تركلردن بالنسبه دهها آرز اولان ملتلك وحتى بعض ملل شرقيه نك صرفى ، نحوى ، لغتى ، بيانى ، بدعى بزمكيلردن دهها مضبوطدر .

لسانه خدمت و همت ايتكى وطن پرورلك تلقى ايدن ادبامڭ بر آرز مور خولالردن ، ترشه خياللردن ، يشيل يوردلردن ، قتملى جمله لردن ، بياض كولكه لردن صرف نظر ايدرك لسانياته عطف اهتمام ايتلى نه قدر آرزو اولنور !

مجهول نوري

